

BORIS JOHNSON

«No podem marxar d'Europa, som part del continent»

En aquesta entrevista de *Der Spiegel*, Boris Johnson, alcalde de Londres, parla de Winston Churchill amb motiu de la biografia que n'acaba de publicar recentment, *The Churchill Factor*. L'excèntric *tory* també analitza els pros i els contres de la possible sortida del Regne Unit de la UE i assegura que Grècia acabarà deixant l'euro.

Thomas Hüetlin i Christoph Scheuermann
© *Der Spiegel*

Boris Johnson, de cinquanta-un anys, està dempeus al centre de Londres. Diu que té el coll garbat perquè el cap de setmana la seua dona el va obligar a escalar una glacera a Suïssa. Porta un vestit blau marí una mica atrotinat i els dits dels peus li corben les sabates, que podrien ser les d'un pallasso. Són l'emblema perfecte d'un home que representa la figura còmica de la política britànica. Un esperit lliure que, la nit abans de la desfilada de celebració del seixantè aniversari de boda de la reina Elisabet II, va dir que l'esdeveniment seria "com la batalla de Dunkerque però més alegre". L'exèrcit britànic va haver de ser evacuat de la ciutat en barques de pesca, el 1940, perquè la Wehrmacht de Hitler s'hi apropava.

Un cop li van preguntar si algun dia esdevindria el líder del Regne Unit i va respondre que la probabilitat d'arribar a primer ministre era la mateixa que la de trobar Elvis Presley a Mart o la de reen-car-nar-se en una oliva. Té fama de ser un home proper a la gent, però de fet és un

producte de l'elit, i va estudiar grec i llatí antic a Oxford. Malgrat les seues nombroses contradiccions i els petits escàndols ocasionals, els britànics sempre s'han mostrat indulgents amb ell i és un dels polítics més populars del país.

—Winston Churchill segueix sent, encara ara, l'heroi més gran del Regne Unit. Quina dosi de "factor Churchill" té Boris Johnson?

—L'objectiu principal del llibre era demostrar fins a quin punt Churchill era diferent de qualsevol polític actual. Estava tallat amb un altre patró. Tenia més energia mental, més interès. El seu cap era fèrtil en molts camps diferents: pintava, dissenyava la seua roba, inventava cosetes gracioses per mantenir units els pursos i fins i tot va contribuir en la invenció del tanc de la Primera Guerra Mundial. Tenia una energia fenomenal, com la d'un nen.

—Escriu que era molt autèntic, com a home i com a polític. Ara l'autenticitat és molt important en un polític?

—Depèn de què s'entengui per autenticitat. Ell no era cap fora de sèrie a la televisió. El 1951 va protagonitzar un espai electoral del partit i va ser terrible. Però

crec que n'hauria après. I òbviament li va trobar el truc a la ràdio. Va ser capaç de transmetre a la gent una perspectiva justa de la seua personalitat i de les seues motivacions i de resumir els seus sentiments amb un llenguatge molt poderós. Jo crec que se n'hauria sortit amb Twitter, segur que tindria un compte i que intentaria tenir el màxim de seguidors. S'hauria buscat al Google constantment per veure si parlaven d'ell.

—El 1940 Hitler dominava Europa. El Regne Unit era l'únic país que encara resistia. Churchill volia seguir lluitant. Durant els consells de gabinet deia que preferia morir dessagnat i sacrificar l'illa que pactar un alto al foc amb Hitler. L'historiador Sebastian Haffner, a la biografia que va fer-li, diu que, sense l'extrema determinació de Churchill, Hitler hauria pogut aconseguir el domini d'Europa cap a mitjans dels anys 60. Des de l'Atlàntic fins als Urals, amb un estat germànic SS gegant. És una exageració?

—Sense Churchill, la humanitat s'hauria submergit en una nova era de fosc absolutament atterradora i abominable. No hi ha dubte que el 1940 la de-

cisió de seguir lluitant va donar temps als aliats per acabar-se imposant en la Segona Guerra Mundial. Si els britànics hagueren fet un pacte amb Hitler –com van demanar molts dirigents– hauria estat catastròfic. Hitler hauria pogut començar abans l'Operació Barbarroja i l'hauria pogut guanyar perfectament. Per què els Estats Units hi haurien hagut d'entrar? Hi hauria hagut un Dia D? No sense el Regne Unit fent de plataforma.

—Per què Churchill no va voler pactar?

—Per una barreja clàssica entre el que creia que era el seu destí polític i el que era correcte. Ell havia pujat al tren de l'anti-nazisme. Va dir que Hitler era una amenaça i tenia raó. Quasi va reunir-se amb ell l'any 1932 a Alemanya. Havia vist les Joventuts Hitlerianes i havia entès de què anava la cosa. Al final no va pactar. Ho hauria vist com una humiliació per a l'Imperi Britànic. Era un romàntic i un imperialista i creia que el Regne Unit era molt especial. Pensava que al seu país les coses s'estaven arreglant a bon ritme, que l'imperi era un símbol de progrés i que Hitler i els nazis eren genuïnament esgarriposos i desagradables.

—Hi ha una famosa fotografia en què Churchill porta un vestit de ratlles diplomàtic i un bombí, té un puro als llavis i agafa un subfusell Thompson. Somriu i no mostra cap por. La hi van fer el 1940, un any decisiu de la guerra. Goebbels odiava aquesta fotografia. Als britànics els encantava. Per què era tan especial?

—La foto mostra Churchill l'any 1940 com un home que sap fer anar una arma. Com un home que no té por d'encarregar-se personalment dels assumptes, i això és exactament el que va fer.

—Vesteix elegant, no porta uniforme...

—I porta el seu barret absurd, que ja estava passat de moda. Semblava algú de Downton Abbey però quaranta anys més tard.

—En les situacions difícils tenia sentit de l'humor, fent honor a la tan britànica qualitat de treure la gràcia sota pressió.

—Entenia, sens dubte, que als britànics els agrada que els seus líders tinguin un punt de Falstaff. Que semblin disposats a fer broma.

—Hi ha una fotografia similar de vostè agafant una AK47 al Kurdistan.

Boris Johnson va a tot arreu en bicicleta. A la fotografia, arriba a casa –el número 10 de Downing Street– amb el casc a la mà.

La posada en escena estava inspirada en la foto de Churchill?

—Es va fer a principis d'any com a mostra de solidaritat amb els peixmergues kurds. Tots els experts diuen que agafó l'arma fatal, i no tenia bales. No em peneixo de la fotografia perquè odio Estat Islàmic. La resistència kurda estava fent molta feina al nord de l'Iraq i els han fet fora.

—A la foto original Churchill té aspecte d'estar lluitant per l'estil de vida britànic, la llibertat d'expressió i la llibertat de viure la vida com un vulgui.

—Encarna els valors pels quals està disposat a lluitar. El respecte per les lli-

bertats individuals. I per la llibertat de beure alcohol –no hem d'oblidar que Hitler era abstemi–, un dels seus molts vicis terribles. Churchill bevia una quantitat extraordinària d'alcohol, suficient per tombar un elefant. Després, a partir de les deu de la nit, s'asseia a escriure.

—Al final va guanyar el Nobel de literatura i no el de la pau, com ell hauria volgut. Per què s'esforçava tant a escriure tot el que feia?

—Va començar a escriure molt aviat. El Palau de Blenheim, que és on va créixer, és una finca immensa però no va venir acompanyada de diners. El seu pare, Randolph, havia d'escriure per poder →

SEGONA GUERRA MUNDIAL. Winston Churchill, en els dies més durs del 1940, examina una Tommy Gun durant una inspecció a prop de Hartlepool, al nord-est d'Anglaterra (esquerra). Boris Johnson i dos veterans de guerra, a la cerimònia commemorativa del 70è aniversari del Dia D, celebrada el maig del 2014 (dreta).

→ guanyar-se la vida i Churchill també ho va haver de fer. Acostumava a dir-li a la seua dona, Clementina, que no podrien dinar rostit el diumenge si no venia un article a *The Mail On Sunday*. En total, va escriure més pàgines que Dickens i Shakespeare junts. Escrivia per difondre les seues opinions, la seua trajectòria i els seus èxits, però també li agradava guanyar diners. I els va saber conservar molt bé. Quan el van fer ministre d'Hisenda va decidir que deixava de ser un escriptor per passar a ser un polític. Per tant, els diners dels seus llibres i dels grans avançaments ja no comptaven com a sou sinó com a beneficis. Com a ministre d'Hisenda no calia que pagués els impostos (un avançament de seixanta mil lliures, per exemple, que en aquella època era una quantitat ingent de diners). Era un home molt llest.

—També era un narcisista. D'on li venia l'ambició d'arribar a fer-se un lloc extraordinari en la història?

—No cal ser Sigmund Freud per entendre Churchill. Tot és allà: la seua mare era una deessa del sexe, una dona extraordinària, amb més de dos-cents amants, segons algunes fonts. El pare el criticava molt, i sentia sempre que era una decepció. Per tant, Churchill es va veure obligat a alimentar el seu ego.

—Tenia una cara fosca. Quan la política laborista Bessie Braddock el va acusar d'estar borratxo, ell va respondre amb aquesta cèlebre frase: "Jo puc estar begut, senyoreta, però al matí ja estaré sobri i vostè seguirà sent lletja".

—És un comentari molt mordaç, però era una broma. Avui no es podria dir, però és que avui en dia hi ha moltes coses que ja no es poden dir.

«Churchill va escriure més pàgines que Shakespeare i Dickens junts»

—De vegades la seua duresa va arribar a nivells molt més seriosos. No es va penedir d'utilitzar armes químiques, menyspreava Mahatma Gandhi i durant la guerra va bombardejar Alemanya indiscriminadament. Tot això no taca la seua imatge d'heroi gloriós?

—Sembla mentida el que escriu sobre les armes químiques: "Per què ens preocupem per uns quants esternuts?". I les seues visions sobre l'Índia són inacceptables avui en dia. Va néixer el 1874, és un producte de l'imperi Victorià. Va viure la punta més alta de l'esplendor britànica, quan l'imperi era set cops més gran que l'Imperi Romà en el punt àlgid. La gent que va créixer en aquella època era més dura.

—Sembla que només hi havia una cosa que li fes por: el sexe.

—Hi ha una escena en què Daisy Fellowes, una bellesa *chic* i cruel, l'havia convidat al seu apartament de París a prendre el te i a veure el seu fill petit. Però quan Churchill hi va arribar no hi havia ni rastre de cap nen. Només Daisy, que jeia nua al divan del saló. Segons es diu, ell es va inventar una excusa per marxar. Jo crec que probablement era com tothom. Li agradaven força les dones i va sortir amb diverses noies abans de conèixer Clementina. Ara bé, no puc dir si aquestes relacions van ser consumades. Però això pot ser degut a la discreció típica de l'època.

—Churchill pensava que la unitat europea era una bona idea. Defensa els Estats Units d'Europa. Vostè, en la seua etapa com a corresponent del *Daily Telegraph* a Brussel·les, d'alguna manera va ser un dels pares de l'euro-scepticisme. Què té contra Europa?

—Miri, no podem marxar d'Europa. Som part del continent europeu. Què és el Canal de la Mànega? És un riu que es va fer una mica massa gran. El Tàmesi i el Sena són afluents del mateix riu. A més, psicològicament sempre serem europeus. El problema és que els dirigents de la UE han gastat molta energia emocional i intel·lectual en l'euro i l'eurozona. És una pena. Europa hauria de ser moltes altres coses. Penso que ens hauríem de centrar

en altres aspectes que són positius per als nostres ciutadans. Jo crec en el lliure mercat de serveis i totes aquestes coses.

—Què passaria si el Regne Unit votés a favor de marxar de la UE en un referèndum?

—El Ministeri d'Exteriors britànic i alemany i tota la resta es reunirien i pactarien una sèrie d'acords bilaterals per reconstruir la relació. Una gran part es reconstruiria a escala intergovernamental. La representació britànica a Brussel·les no es mouria d'allà, seguiria havent-hi la mateixa gent. Hi ha hauria alguns desavantatges. En primer lloc, no podríem defensar allò en què creiem. En segon lloc, hauríem de fer front a algunes sancions. I per últim hi ha el factor escocès. Si marxem, què passa amb Escòcia? Però també hi hauria molts punts positius. Seria bo per a la democràcia britànica perquè ja no es podria seguir culpant Brussel·les dels problemes. Els polítics serien més responsables. Reduiríem el llast del reglament, podríem fer tractes amb Indonèsia o els Estats Units sense haver de patir pels nostres socis europeus. Ens estalviaríem els diners de les contribucions, que són molts. Si guanya el *no*, seria un gran xoc per a Brussel·les i tothom diria: "D'acord, realment necessitem fer una reforma".

—No li sabria greu que el Regne Unit deixés la UE?

—No crec que sigui l'única opció. Però tampoc crec que fos la fi del món. Jo vull veure quin tipus de reformes podem aconseguir. Els interessos no són tan elevats com el 1975, quan vam unir-nos al

—David Cameron ja ha descartat tornar-se a presentar a primer ministre. Vostè és un dels polítics més populars del país. Està considerant presentar-s'hi?

—Per sort no hi haurà una plaça vacant fins a finals del 2018, si no més tard. Llavors, sap, una nova generació de tories estarà brotant com bolets. La torxa ja ha estat passada. També és veritat que Churchill tenia seixanta-cinc anys quan es va convertir en Primer Ministre...

—Vostè ara en té cinquanta-un. Fa poc va comprar tres canons d'aigua a Alemanya per un quart de milió de lliures, però la ministra d'Interior n'ha prohibit l'ús al país. Aquest va ser el pitjor tracte que ha fet mai?

—Bajanades, va ser un tracte brillant.

—Per a Alemanya?

—No, aquestes màquines són perfectament utilitzables. Si hi ha una revolta, les farem servir. •

Traducció d'Astrid Bierge

club. La geopolítica ha canviat. La quota relativa de mercat de la UE està disminuint. No és tan crucial per al nostre futur com ho era fa quaranta anys. En el meu món ideal, ens quedem a la UE intentant fer-la millor. No necessitem que la UE ens digui quantes hores podem treballar, no necessitem tota aquesta cosa de seguretat i sanitat. Brussel·les hauria de tornar a abraçar el principi de Cassis de Dijon: reconeixement mutu però no harmonització. Espero que els nostres amics alemanys ens penguin molt seriósament en aquest procés de reforma.

—Alemanya no és gaire estimada, ara, a l'Europa continental.

—El pla pel *Grexit* del ministre de finances alemany, Wolfgang Schäuble, no és el document amb més tacte que haja vist a la meua vida... Ofereix la perspectiva d'una ment purista, els pensaments d'un home que té una visió clara de com hauria de funcionar Europa. Intel·lectualment té raó. Els diu als grecs: "Heu de retallar els pressupostos i cedir parts significants de la vostra economia a una institució de Luxemburg controlada per Alemanya".

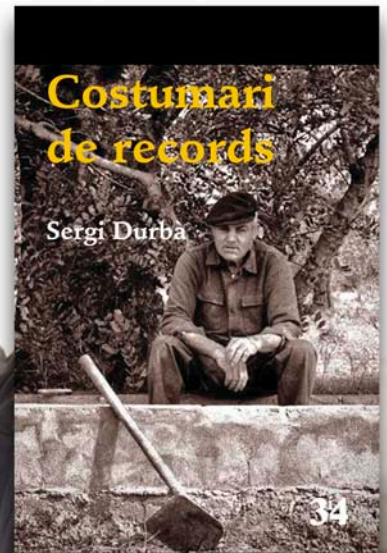
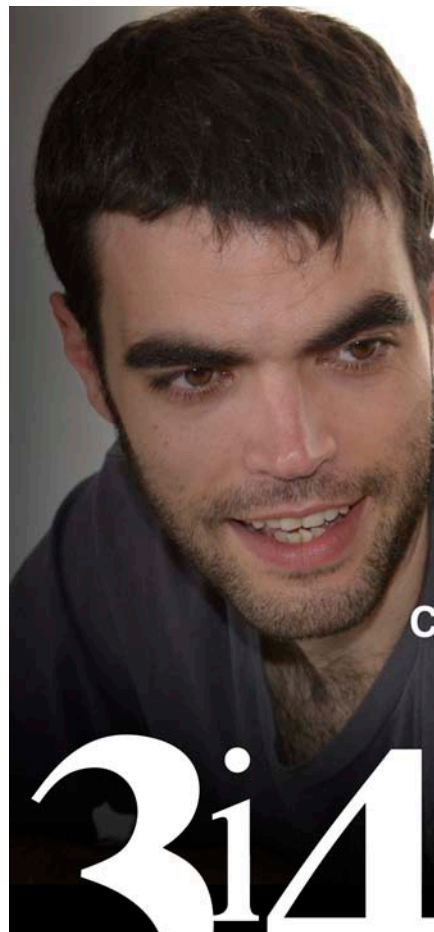
—És una manera dura de dir, cedi el control o esteu fora del club.

—Schäuble només mirava de plantejar-los el dilema d'una manera molt clara. Volen suport financer continuat? Doncs qui paga, mana. Això és el que els diu.

—Creu que la reducció del deute és la solució correcta?

—Els ciutadans grecs haurien de sortir de l'euro, sense cap mena de dubte.

Pobrets. I al final l'acabaran deixant. Si se'ls perdona tot el deute que tenen, què diran tots els altres països europeus que han passat misèries? Aquest és un problema que no té una solució real. És trist.

Costumari de records
de SERGI DURBÀ

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a
Facebook i Twitter

Visita la nostra botiga virtual
en www.tresiquatre.com